

تعاریف و مفاهیم مرتبط با صادرات

نرخ صادراتی

نرخ صادراتی نرخى است که توسط سازمان توسعه تجارت ایران برای صادرات کالا تعیین و مبنای تعیین میزان تعهد ارزی صادرات کالا می‌گردد. صادر کننده کالا موظف است پس از صدور کالا نسبت به برگشت ارز حاصل از صادرات بر مبنای نرخ صادراتی تعیین شده و تعهد ارزی سپرده شده به بانک اقدام و گواهی ارائه ارز تعهدنامه از بانک دریافت نماید. نرخ صادراتی توسط کمیسیون ویژه مستقر در سازمان توسعه تجارت ایران تحت عنوان ((کمیته دائمی نرخ گذاری کالاهای صادراتی)) تعیین و به گمرکات ابلاغ می‌گردد. مبنای تعیین نرخ صادراتی، قیمت‌های کالا در بازارهای بین‌المللی با در نظر گرفتن عوامل دیگر از قبیل قیمت تمام شده کالا و غیره می‌باشد.

پیمان ارزی (تعهدنامه ارزی)

عبارت است از تعهد انتقال ارز حاصل از صدور کالا به کشور. این تعهد طبق سندی رسمی موسوم به «پیمان‌نامه ارزی» صورت می‌گیرد و طبق آن صادرکننده کالا می‌پذیرد که ارز به‌دست آمده از فروش کالا در خارج را طی مدت معینی به کشور انتقال دهد و آن را براساس مقررات ارزی کشور و نرخ تعیین‌شده از سوی بانک مرکزی به یکی از بانک‌های مجاز بفروشد و «واريزنامه پیمان ارزی» دریافت دارد. در پیمان‌نامه ارزی اطلاعات گوناگونی همچون وزن خالص و ناخالص کالا، تعداد بسته‌ها، مبداء و مقصد حمل، ارزش ریالی و ارزی کالا و ... وجود دارد. تعیین مقررات مربوط به پیمان ارزی و صدور واریزنامه از ابزارهای سیاست ارزی دولت به‌شمار می‌رود و هدف از سپردن این پیمان معمولاً کنترل ارز صادراتی و تشویق صادرکنندگان است. در مواردی که بانک مرکزی در برابر فروش بخشی از ارز صادراتی صدور واریزنامه را مجاز می‌شمارد تا از این راه صدور کالاهای موردنظر را توسعه دهد.

توجه:

به استناد ماده ۱۳ قانون مقررات صادرات و واردات کلیه کالاهای صادراتی کشور (به استثنای نفت خام و فرآورده‌های پایین دستی آن که تابع مقررات خاص خود است) از هر گونه تعهد یا پیمان ارزی معاف می‌باشند.

***انواع تعهدنامه‌های ارزی:** تعهدنامه‌های ارزی مورد استفاده برای صادرات کالا برحسب نوع و شرایط صادرات به شرح ذیل می‌باشند:

تعهدنامه ارزی صادرات کالا (نوع ۱): فرم پیمان ارزی نوع ۱ فرمی است با آرم مخصوص بانک و شماره سریال در ۵ نسخه رنگی با ذکر شماره ۱ تا ۵ به ترتیب نسخه اول به رنگ سفید، دوم زرد، سوم آبی، چهارم سبز و پنجم قرمز. صادرکننده می‌بایستی قسمت الف کلیه نسخ را بطور کامل و خوانا در شعبه بانک مربوطه تکمیل و امضاء نمایند. قسمت ب توسط بانک اخذ کننده تعهدنامه با ذکر نام گمرک مورد نظر بدون خط خوردگی و لاک گیری تکمیل و ضمن نگهداری نسخه پنجم نزد خود، نسخه اول تا چهارم را جهت ارائه به گمرک در اختیار صادرکننده قرار می‌دهد. اصلاح نام گمرک پس از حاشیه نویسی در هاشم تعهدنامه ارزی با مهر و امضاء شعبه پلامانع است. گمرک مربوطه پس از تکمیل بند ج هر چهار نسخه تعهد ارزی و مهر و امضاء آن، نسخه چهارم را نزد خود نگهداری و نسخه اول و دوم تعهدنامه را به صادرکننده مسترد و نسخه سوم را بانضمام تصویر یا نسخه‌ای از اظهارنامه خروجی کالا حداکثر هر ۱۵ روز یکبار به بانک اخذ کننده تعهد ارسال خواهد کرد. بندهای (د) و (ه) پس از تسویه تعهد نامه ارزی بصورت قسمتی یا تمام توسط شعبه مربوطه حسب مورد تکمیل خواهد شد. مهلت استفاده از تعهد نامه ارزی جهت ارائه به گمرک و صادرات کالا ۲ ماه می‌باشد. صادرکننده موظف است پس از انجام مراحل گمرکی نسخه اول تعهد نامه ارزی را که توسط گمرک مربوطه تکمیل و تأیید گردیده به بانک اخذ کننده تعهدنامه ارزی مسترد دارد. در صورت عدم استفاده از فرم تعهدنامه ارزی جهت صدور کالا، صادرکننده ملزم به عودت هر چهار نسخه تعهدنامه ارزی به بانک مربوطه بوده و بانک نیز در صورت دریافت کلیه نسخ تعهدنامه ارزی نسبت به ابطال و نگهداری آن در سوابق خود اقدام خواهد نمود. در صورتیکه نسخ تعهدنامه ارزی قبل از صدور کالا طبق اظهار صادرکننده مفقود شده باشد بانک مراتب را سریعاً جهت فاقد اعتبار بودن تعهدنامه ارزی صادره برای صدور کالا با درج شماره و تاریخ و سریال تعهدنامه ارزی به گمرک مربوطه و دفتر صادرات گمرک ایران اعلام می‌نماید. در صورت برگشت تمام یا قسمتی از کالاهای صادره پس از تأییدیه گمرک، پیمان ارزی توسط بانک مربوطه اصلاح می‌گردد.

تعهدنامه ارزی صادرات خدمات فنی و مهندسی (نوع ۲) و تعهدنامه ارزی صادرات کالا در چارچوب خدمات فنی

و مهندسی (نوع ۲): صدور خدمات فنی و مهندسی شامل دویخس (خدماتی قرارداد) و (کالایی قرارداد) می‌باشد که به ترتیب جهت پیمان سیاری فرمهای نوع ۲ و ۳ باید تکمیل گردد. فرم نوع ۲ تعهد ارزی نیز همانند فرم تعهدنامه صدور کالا (نوع ۱) بند الف توسط صادرکننده و بندهای ب و ج توسط بانک تکمیل می‌شود. مبلغ تعهدنامه ارزی به استناد تصمیم کمیته ماده (۱۸) آیین‌نامه مقررات حمایتی دولت برای صادرات خدمات فنی و مهندسی تعیین می‌شود. از فرم نوع ۲ نیز برای تعهدنامه‌های ارزی خروج قطعی و موقت کالا و تجهیزات مربوط به صادرات خدمات فنی و مهندسی استفاده می‌شود و نحوه تکمیل آن نیز همانند فرم تعهدنامه ارزی صدور کالا (نوع ۱) می‌باشد.

مجوز صدور کالا از طریق گشایش اعتبار اسنادی صادراتی دیداری (نوع ۴):

اعتبار اسنادی دیداری صادر می‌گردند، صادر کننده موظف است فرم نوع ۴ بانک مربوطه را تکمیل نماید این فرم بمنزله مجوز صدور کالا بوده و جهت صدور کالا به گمرک ارائه می‌گردد.

مجوز صدور کالا از طریق گشایش اعتبار اسنادی صادراتی مدت دار (نوع ۵): در صورتیکه گشایش اعتبار اسنادی بصورت مدت دار باشد، صادرکننده ضمن تکمیل فرم نوع ۵، مجوز مربوطه را به گمرک ارائه و کالای خود را صادر می‌کند.

تعهدنامه صادرات کالا از طریق بازارچه‌های مرزی، مرز نشینان و شرکت‌های تعاونی، مرز نشینان (نوع ۶): طبق بند یک مصوبه ۷۸۹۰۳ مورخ ۷۷/۱۲/۱۵ هیأت وزیران صادرکنندگان کالا از بازارچه‌های مرزی، مرز نشینان و شرکت‌های تعاونی مرز نشینان تا سقف مقرر از تودیع تعهدنامه ارزی نزد شبکه بانکی معاف می‌باشند. در عین حال به منظور پیگیری حقوقی در مواردی که صادرکنندگان مذکور نسبت به واردات کالا و تسویه اظهارنامه خود اقدام نمایند تعهدنامه صادرات کالا (نوع ۶) در ۳ نسخه تکمیل و به گمرک یا مسئول بازارچه مرزی حسب مورد ارائه نمایند. در صورت عدم تسویه، گمرک نسخه اول تعهدنامه مربوط را بانضمام تصویر اظهارنامه صادراتی به بانک ملی استان مربوطه ارسال تا نسبت به پیگیری حقوقی اقدام نمایند. در صورتیکه صادرکننده مربوطه بخواهد مهلت مقرر را تمدید نماید می‌تواند پس از تکمیل فرم درخواست تمدید تعهدنامه‌های مربوط به صدور کالا از طریق بازارچه‌های مرزی، مرز نشینان و شرکت تعاونی مرز نشینان و نیز واریز هر دلار یک ریال هر روز تأخیر در ورود کالا به بانک، و ارائه مدارک به گمرک مربوطه، تا مدت ۶ ماه نسبت به تمدید مهلت ترخیص کالای وارده اقدام نماید. در صورتیکه صادرکننده بخواهد با ارائه ارز تسویه نماید می‌تواند از طریق بانک نسبت به تسویه تعهد اقدام نماید. صادرکنندگانی که بخواهند بیش از سقف تعیین شده بازارچه‌ها صادرات نمایند بایستی همانند سایر صادرکنندگان اقدام نمایند.

تعهدنامه ارزی خروج موقت کالاهای وارداتی (نوع ۷): جهت خروج موقت کالا و نیز عودت کالای وارداتی که بصورت بدون انتقال ارز و یا با انتقال ارز از گمرک از گمرک ترخیص شده باشد، فرم تعهدنامه (نوع ۷) توسط گمرک از صادرکننده اخذ می‌گردد. در صورتیکه کالا یا کالای جایگزین طرف مدت ۶ ماه از تاریخ خروج کالا به کشور مرجوع و ترخیص شده، تعهدنامه مربوط ابطال می‌گردد. خروج موقت ماشین آلات و تجهیزات در چهار چوب صدور خدمات فنی و مهندسی از این امر مستثنی بوده و طبق مقررات مربوطه تعهدنامه ارزی از صادرکننده اخذ می‌گردد.

مهلت تسویه تعهدنامه ارزی: مهلت تسویه تعهدنامه ارزی برای تعهدات نوع یک، چهار و شش مدت ۸ ماه از تاریخ اظهارنامه خروجی کالا می‌باشد. مهلت تسویه تعهدنامه‌های ارزی نوع ۲ و ۳ بر اساس برنامه زمانبندی شده دریافت وجه و در چهار چوب قرارداد یا اعتبار اسنادی است. مهلت تسویه تعهدنامه ارزی نوع ۵ برای کالاهای مصرفی حداکثر ۳۶۰ روز و برای کالاهای سرمایه‌ای با تأیید وزارتخانه ذیربط حداکثر ۵ سال از تاریخ معامله اسناد و تعهدنامه ارزی که در چهار چوب قراردادهای فاینانس بلنمدت و با پوشش بیمه‌ای صادر می‌شوند مطابق برنامه زمانبندی شده مندرج در قرارداد خواهد بود و مهلت تسویه تعهد نوع ۷ مدت ۶ ماه از تاریخ خروج موقت کالا می‌باشد. در صورت عدم تسویه تعهد ارزی در مهلت مقرر مراتب تخلف از طریق اداره حقوقی بانک مربوطه به مراجع قضایی منعکس می‌گردد. ضمناً تشخیص موجه بودن یا نبودن عدم ایفای تعهدات ارزی با کمیته رسیدگی به تعهدات ارزی ایفاء نشده صادرکنندگان خواهد بود.

انواع وثایق: وثایقی را که صادرکننده می‌تواند جهت اخذ پیمان ارزی به بانک ارائه دهد بدین شرح می‌باشند:

- وجه نقد
- سفته یا ظهرنویسی و امضاء ضامن معتبر
- وثیقه ملکی معتبر
- ضمانت نامه بانکی
- ضمانت نامه صندوق ضمانت صادرات ایران
- سپرده‌های ارزی و ریالی
- انسداد حسابهای ارزی و ریالی
- سایر وثایقی که مورد قبول بانک واقع شود .

***سقف تعهد صادراتی:** سقف تعهدات ارزی صادرکنندگان به بانک بجز موارد استثنایی که ذیلاً توضیح داده می‌شود باتوجه شرایط و سابقه صادرات آنها بدین شرح می‌باشد:

- الف - مبتدی تا ۱ سال: حد مجاز برای ارائه تعهد ارزی سیصد هزار دلار و میزان وثیقه معتبر به‌ازاء هر دلار پانصد ریال.
 - ب - سابقه ۱ تا ۳ سال: حد مجاز پیمان به میزان دو برابر صادرات سال قبل یا دوبرابر متوسط عملکرد سه سال گذشته، میزان وثیقه به‌ازاء هر دلار سیصد ریال می‌باشد. ارائه تعهدنامه ارزی مازاد بر حد مجاز توسط بانک بدون سقف و با دریافت وثیقه به‌ازاء هر دلار پانصد ریال.
 - ج - سابقه ۳ سال تا ۵ سال: سقف پیمان معادل ۳ برابر صادرات سال قبل و یا ۳ برابر عملکرد سه سال گذشته و میزان وثیقه به‌ازاء هر دلار یکصد و پنجاه ریال می‌باشد مازاد بر حد مجاز بودن سقف با دریافت وثیقه به‌ازاء هر دلار یکصد و پنجاه ریال.
 - د - سابقه بیش از ۵ سال: حد مجاز پیمان، ۵ برابر سال قبل یا ۵ برابر متوسط عملکرد سال گذشته بدون اخذ وثیقه و در صورت نیاز به تعهدنامه بدون سقف با دریافت وثیقه به‌ازاء هر دلار یکصد و پنجاه ریال.
- حد مجاز اعلام شده بصورت گردان بوده و صادرکننده به هر میزان که تعهدنامه ارزی خود را تسویه نماید می‌تواند به همان میزان تعهدنامه ارزی جدید اخذ نماید.

موارد استثناء بدون سقف و بدون وثیقه :

- صدور کالا با فروش ارز قبل از صادرات
- صدور کالا از محل اعتبار اسنادی برگشت ناپذیر

- واحدهای تولیدی که دارای پروانه بهره‌برداری بوده یا شرکتهای وابسته که محصولات تولیدی خود را صادر می‌کنند.
- صادرکنندگانی که اسامی آنها در دیسکت کامپیوتری بانک مرکزی درج گردیده است و یا تأییدیه سازمان توسعه تجارت ایران را ارائه نمایند.
- صادرکنندگان خوشنام که دارای سابقه صادراتی بیش از ۵ سال می‌باشند.
- صادرکنندگان نمونه بر اساس اعلام سازمان توسعه تجارت ایران
- صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی

واریز نامه

واریزنامه سندی است که صادرکننده پس از تسویه تعهد ارزی خود از بانک دریافت می‌نماید و می‌تواند جهت واردات کالا از آن استفاده نماید و یا آنرا در بورس بفروش رساند.
انتقال واریزنامه به غیر فقط از طریق بورس امکان پذیر می‌باشد. در حال حاضر بجای واریزنامه از (گواهی سپرده ارزی) استفاده می‌شود.

گواهی سپرده ارزی

در صورتیکه صادرکننده قبل از انقضای مهلت مقرر، تعهدنامه ارزی را با ارائه ارز به هر میزان و دریافت گواهی ارائه ارز تعهدنامه تسویه نماید و درخواست کتبی خود را به بانک ارائه کند بانک نسبت به صدور گواهی سپرده ارزی به میزان ارز ارائه شده اقدام و به ذینفع ارائه می‌نماید.
صادرکننده می‌تواند گواهی سپرده ارزی خود را به بانک و یا به بورس عرضه و بفروش برساند و یا جهت واردات کالا استفاده نماید. مهلت استفاده از گواهی سپرده ارزی برای فروش یا استفاده از آن جهت واردات کالا (از طریق اخذ مجوز ثبت سفارش از وزارت بازرگانی و ارائه آن به بانک جهت گشایش اعتبار اسنادی)، ۳ ماه از تاریخ صدور آن می‌باشد. در صورتیکه صادرات کالا به روش اعتبار اسنادی باشد چنانچه گواهی سپرده ارزی قبل از انقضای مهلت ۸ ماهه تعهد ارزی صادر شود، مهلت استفاده از آن تا ۳ ماه پس از انقضای سر رسید و حداکثر ۱۱ ماه خواهد بود.
جهت عرضه در سازمان بورس و فروش گواهی سپرده ارزی، صادرکننده می‌بایستی فرم وکالتنامه فروش گواهی سپرده ارزی در بورس را از سازمان بورس اخذ و تکمیل نماید.

اعتبار اسنادی

اعتبار اسنادی یک نوع روش پرداخت در فرآیند واردات یا صادرات است که بانک خریدار یا فروشنده بنا به تمایل و درخواست آنها مبلغ کالا را از طریق بانک کارگزار خود در خارج کشور در قبال ارائه اسناد به ذینفع پرداخت می‌نماید. با دخالت بانک‌ها و بکارگیری مکانیسم اعتبارات اسنادی، مشکل اساسی عدم همزمانی مبادله کالا با پول حل گردید. در واقع با بکارگیری این مکانیسم به طرفین داد و ستد که ساکن کشورهای مختلف هستند اطمینان لازم را در خصوص دریافت وجه می‌دهند.
مهمترین انواع اعتبارات اسنادی به شرح ذیل می‌باشند:

*** اعتبار اسنادی برگشت پذیر:** در این نوع اعتبار اسنادی، متقاضی و یا بانک گشایش کننده هر یک می‌توانند بدون اطلاع قبلی به ذینفع، تغییرات و یا اصلاحات مورد نیاز در شرایط اعتبار را ایجاد نمایند و یا اینکه بطور یک جانبه آن را لغو نمایند. این نوع اعتبار اسنادی بیشتر به نفع خریدار می‌باشد تا فروشنده و فروشندگان اغلب تمایلی به استفاده از این نوع اعتبارات را ندارند.

*** اعتبار اسنادی برگشت ناپذیر:** در این گونه اعتبارات هر گونه تغییر و یا اصلاحیه ای بدون اطلاع و رضایت ذینفع ممکن نیست و در واقع تعهد قطعی بانک گشایش کننده مبنی بر پرداخت وجه در صورت رعایت شرایط اعتبار به ذینفع می‌باشد. این نوع اعتبارات چون تضمین بیشتری را برای فروشنندگان دربر دارد لذا از سوی آنان بیشتر مورد درخواست می‌باشد.

*** اعتبار اسنادی تأیید شده:** این نوع اعتبارات دربر گیرنده تعهد و تضمین مستقیم بانک دیگری در خارج کشور جهت پرداخت وجه اعتبار به ذینفع می‌باشد و معمولاً هنگامی مطرح است که تعهد بانک گشاینده اعتبار به علت تزلزل سیاسی یا اقتصادی کشور وارد کننده و یا به علت عدم اعتماد به بانک خریدار، مورد قبول واقع نشده و از وارد کننده خواسته می‌شود تا بانک دیگری را جهت تعهد و تضمین پرداخت تعیین نماید.

*** اعتبار اسنادی دیداری:** در این گونه اعتبار اسنادی بانک ابلاغ کننده بلافاصله پس از رؤیت اسناد، در صورت تطبیق و صحت کامل اسناد با شرایط اعتبار، وجه مربوط را به ذینفع پرداخت می‌کند.

*** اعتبار اسنادی قابل انتقال:** اعتبار اسنادی است که ذینفع می‌تواند تمام یا بخشی از آن اعتبار را به بخش دیگری منتقل نماید، بدین صورت که ذینفع اولی از بانک می‌خواهد تا اعتبار اسنادی مربوطه را در اختیار شخص دیگری قرار دهد. اینگونه اعتبارات فقط برای یکبار قابل انتقال است و ذینفع دوم نمی‌تواند آن را به دیگری بدهد.

*** اعتبار اسنادی گردان:** اینگونه اعتبارات برای یک بار گشایش می‌گردد و برای مدت زمان معینی حداقل یک بار متوالی، بدون نیاز به گشایش مجدد اعتبار، تکرار می‌شود. لذا به آن گردان می‌گویند. با تکرار اعتبار گشایش شده خریدار می‌تواند خرید خود را از همان ذینفع تکرار نماید. در این نوع اعتبارات به ذینفع اجازه داده می‌شود تا با هر بار مراجعه به بانک ابلاغ کننده و تسلیم اسناد تا سقف زمان تعیین شده از اعتبار مذکور استفاده نماید.

اعتبارات اسنادی صادراتی همانند اعتبارات اسنادی وارداتی می‌باشند و در حال حاضر در کشور ما فقط نوع برگشت ناپذیر آن جهت اعتبارات اسنادی صادراتی مجاز می‌باشد. در صورتیکه وجه اعتبار اسنادی بیش از مبلغ تعهد ارزی باشد صادرکننده الزامی به فروش ارز مازاد به بانک را نداشته و می‌تواند به عنوان ارز منشأ خارجی از آن استفاده نماید.

در صورتیکه وجه اعتبار اسنادی قبل از انقضای مهلت ۸ ماهه تعهدنامه ارزی توسط بانک وصول شود و صادرکننده بخواهد بجای تسویه تعهدنامه ارزی آنرا به مصارف دیگر برساند، می‌تواند از ارز مربوطه استفاده نماید. بدیهی است تا ارائه ارز و تسویه قطعی، تعهدنامه ارزی مربوطه تسویه نشده تلقی و تعهدات صادرکننده به بانک همچنان باقی خواهد ماند.

اظهاری نامه خروجی کالا

اظهاری نامه خروجی کالا فرمی است که توسط گمرک در اختیار صادر کننده کالا قرار می‌گیرد و می‌بایستی آنرا مطابق با مشخصات کالا و شرایط صادرات تکمیل نماید. در فرم اظهاری نامه خروجی کالا، شرح کالا، مشخصات و مقدار آن، نام و نشانی صادرکننده و ارسال کننده کالا، نام حق العمل کار، شماره ثبت اظهاری نامه، گیرنده کالا در مقصد، کشور مبدأ، کشور مقصد، وسیله حمل و نقل، محل بارگیری، مقصد، وسیله حمل، شرایط معامله و پرداخت کالا و مشخصات عدل بندی و ارزش کالا درج می‌گردد. پس از تعیین عوارض متعلقه و پرداخت آن به صندوق گمرک و نیز بازبینی کالا توسط ارزیاب، در صورت تشخیص صحت مندرجات اظهاری نامه و مشخصات کالا و نداشتن نقص، فرم مربوطه امضاء و جهت طی مراحل بعدی اخذ مجوز خروج کالا تحویل صادرکننده می‌گردد.

گواهی استاندارد

به منظور نظارت بر کیفیت کالاهای صادراتی و جلوگیری از صدور کالاهای نامرغوب، اخذ گواهی استاندارد از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران برای فهرستی از کالاهای الزامی شده است. لذا صادرکننده می‌بایستی گواهی استاندارد مورد نیاز گمرک را از مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران اخذ و به گمرک تحویل نماید. بدیهی است گمرک در صورت لزوم می‌تواند از کالای صادرکننده نمونه برداری و پس از لاک و مهر کردن نمونه آنرا جهت اخذ گواهی استاندارد و تأیید کیفیت به صادرکننده تحویل نماید.

گواهی مبدأ

سندی است که دلالت بر کشور سازنده کالا می‌نماید و توسط اتاق بازرگانی کشورها صادر می‌گردد. در کشور ما نیز گواهی مبدأ توسط اتاق بازرگانی صنایع و معادن ایران صادر می‌گردد.

فاکتور تجاری کالا

عبارتست از سندی که توسط فروشنده صادر می‌گردد و کلیه شرایط فروش کالا اعم از مشخصات دقیق کالا، قیمت واحد، ارزش کل، وزن خالص و ناخالص، مبدأ ساخت، مبدأ حمل، وسیله حمل، زمان تحویل، شرایط پرداخت و غیره در آن درج می‌گردد.

گواهی بهداشت

گواهی بهداشت عبارتست از سندی که فروشنده یا ارسال کننده کالا بایستی بر طبق درخواست خریدار از مقامات و سازمانهای بهداشتی کشور تولید کننده (مبدأ حمل) اخذ و ضمیمه اسناد دیگر برای خریدار ارسال نماید. در صورتیکه خریدار چنین مدرکی درخواست نکند، تهیه آن برای فروشنده الزامی نیست.

صورت عدل بندی (پکینگ لیست)

عبارتست از سندی که دلالت می‌کند به شرح دقیق نوع بسته‌بندی، تعداد بسته‌ها، وزن هر بسته، وزن کل (خالص و ناخالص) تعداد پالت و یا کانتینر (بنا به شرایط قرارداد یا پروفرما).

مجوزهای صدور

مجوزهایی است که صادرکننده می‌بایستی بنا به مقررات صادرات (مندرج در کتاب مقررات صادرات و واردات) و بخشنامه‌های مربوطه از وزارتخانه‌ها و سازمانهای ذیربط اخذ تا بتواند کالایش را صادر نماید. معمولاً وزارتخانه‌ها، موافقتنامه‌های کلی صدور کالا را از طریق اداره بازرگانی به اطلاع عموم می‌رسانند.

بیمه‌نامه

سندی است که توسط شرکت بیمه کننده کالا صادر می‌گردد و کالا را از مبدأ تا مقصد به مدت معینی در قبال دریافت حق بیمه از صاحب کالا در مقابل خطرات احتمالی بیمه می‌نماید.

بارنامه

بارنامه عبارتست از سند حمل کالا که بعنوان سند مالکیت کالا نیز محسوب می‌گردد و قابل ظهرنویسی می‌باشد و به عبارت دیگر با ظهرنویسی بارنامه مالکیت کالا منتقل می‌گردد.

گواهی ارائه ارز تعهدنامه

صادر کننده پس از انجام صادرات کالا و دریافت وجه بایستی نسبت به تودیع پیمان اقدام و گواهی ارائه ارز از بانک دریافت نماید. اخذ گواهی ارائه ارز به هر میزان (قسمتی یا تمام) تعهدنامه ارزی ممکن می‌باشد. صادرکننده همچنین می‌تواند قبل از اینکه کالای خود را صادر نموده و وجه آنرا دریافت کند، پس از اخذ تعهد ارزی، نسبت به ارائه ارز قبل از صادرات اقدام و گواهی سپرده ارزی دریافت نماید.

ارز مازاد حاصل از صادرات

ارز مازاد حاصل از صادرات ارزی است که صادرکننده پس از کسر ارز تعهد داده شده به بانک از مبلغ فروش کالای خود بدست می‌آورد و بعنوان ارز منشأ خارجی محسوب می‌شود. صادرکننده می‌تواند آنرا به بانک بفروشد و یا جهت مصارف دیگر از آن استفاده نماید.

صدور خدمات

صدور هر نوع خدماتی از جمله بیمه، بانکداری، حمل و نقل، نیروی کار، توریسم، اجراء پروژه‌های فنی / ... بعنوان صدور خدمات محسوب می‌گردد. اهمیت صادرات خدمات در جهان امروز به مرحله‌ای رسیده است که سازمان جهانی تجارت موافقت‌نامه جداگانه‌ای تحت عنوان (قرارداد عمومی تجارت خدمات) برای ضابطه‌مند کردن تجارت خدمات و رفع مشکل تدوین نموده است.

صدور خدمات فنی و مهندسی

صدور هر نوع خدمات فنی و مهندسی از قبیل راهسازی، پلسازی، خطوط لوله انتقال نفت و گاز، اجرای پروژه‌های ساختمانی، راه‌اندازی تأسیسات تولید انرژی، طراحی و اجرای پروژه‌های راه‌اندازی نصب ماشین‌آلات و ساخت کارخانجات مختلف، طراحی سازه‌های دریایی، ایجاد پالایشگاه، شبکه‌های مخابراتی، طراحی و مهندسی فرآیندهای شیمیایی و پتروشیمی و ساخت مخازن بعنوان صدور خدمات فنی و مهندسی محسوب می‌گردد. در این ارتباط شورایی تحت عنوان (شورای عالی هماهنگی صادرات خدمات فنی و مهندسی) وجود دارد.

پروانه صادراتی

صادرکننده زمانی که کالای خود را در گمرک اظهار می‌نماید و تمام تشریفات گمرکی را انجام داده و پشت اظهارنامه صادراتی را به امضاء نهایی گمرک می‌رساند، برگه مشابهی به نام (پروانه صادراتی) توسط گمرک صادر و در قبال اخذ اظهارنامه گمرکی به صادرکننده تحویل می‌گردد که به آن پروانه سبز گمرکی هم گفته می‌شود.

شرایط عمومی صادرکننده

الف- دارا بودن کد اقتصادی
ب- دارا بودن کارت بازرگانی معتبر یا مجوز صدور کالا از وزارت بازرگانی
ج- نداشتن تعهد ارزی سررسید گذشته نزد شبکه بانکی کشور
تبصره: به استناد ماده ۳ قانون مقررات واردات و صادرات، شرکتهای تعاونی مرزنشین، ملوانان، پيله وران و کارگران ایرانی مقیم خارج دارای کارنامه شغلی از وزارت کار و امور اجتماعی از داشتن کارت بازرگانی معاف می‌باشند.

اسناد مورد نیاز برای صادرات قطعی

- ۱- اظهارنامه صادراتی تنظیم شده
- ۲- کارت بازرگانی
- ۳- صورت عدلبندي (در صورت لزوم)
- ۴- مجوز صدور (در صورت لزوم)
- ۵- مجوزهای قانونی (در صورت لزوم)
- ۶- ارائه وکالتنامه (در صورتیکه اظهارکننده کارمند شرکت محسوب شود ضمن داشتن وکالتنامه ارائه معرفی نامه هم ضروری است).